

CUMPĂRĂTORULUI NEHOTĂRÂT

Dacă povești marinărești și vechi balade,
Cu strașnice furtuni și aventuri cutezătoare
Corăbii ce se-avântă din misterioase rade
Corsari, blesteme și simțăminte arzătoare,
Și tot ce-nflăcărează o minte visătoare
Puse pe foaie ca odinioară, cu răbdare
Pot să mai iște interesul junilor cu stare.

Atunci... tot înainte! Și de nu-i așa,
De mintea studioasă nu le mai poștește,
Uitând de visele ce le avea cândva,
De Kingston cu-ai lui eroi ce luptă vitejește
De Ballantyne și-al său curaj nestăpânit
Sau de-alde Cooper, cu corăbii și corsari
Mă-nchin și mă supun! Și astfel osândit,
Cu toți pirații m-oi culca-n mormântul
Unde aceste vise își dorm somnul obidit.

PARTEA ÎNTÂI Bătrânul corsar

Cum a apărut bătrânul lup de mare la Amiralul Benbow

Pentru că moșierul Trelawney, doctorul Livesey și alți domni m-au rugat să aștern pe hârtie toate detaliile despre Insula Comorii, de la cap la coadă, fără să ascund nimic, în afară de locul unde se află aceasta – iar asta numai pentru că acolo se află și acum comoara – mă apuc de scris în anul de grație 17.. și mă întorc la vremea în care tatăl meu conducea Hanul Amiralul Benbow, iar bătrânul marinăru cu pielea tăbăcită de vânt și soare și sabie la brâu a închiriat o cameră sub acoperișul nostru.

Îmi aduc aminte de el ca și cum s-ar fi întâmplat totul ieri, cum a intrat cu pași greoi pe ușa hanului, trăgându-și cufărul după el într-o roabă – un bărbat înalt și voinic, masiv, cu pielea îngroșată și înnegrită de vânt și soare, cu părul prins în coadă, lăsată pe spatele hainei murdare, care fusese cândva albastră, cu mâinile zbârcite și pline de cicatrice, cu unghii negre și rupte și o cicatrice palidă care îi brăzda obrazul și care părea mereu murdară, provenită de la o lovitură de sabie. Îmi aduc aminte cum s-a uitat dincolo de teighea, fluierând în surdină, după care s-a lansat în cântecul acela marinăresc vechi pe care îl cânta atât de des mai apoi:

Cinș'pe oameni pe cufărul mortului
Iuu-hu-hu și o butelcă de rom!

pe un ton ascuțit și tremurat care părea să fi fost acordat la catargul vinciului. Apoi a bătut la ușă cu un băț pe care-l avea în mână, asemănător cu o manetă de cabestan, iar când a venit tata, a cerut pe un ton răstit să i se toarne un pahar cu rom. Când i s-a adus băutura, a savurat-o încet, ca un cunoscător, concentrându-se asupra gustului și tot uitându-se în jurul lui, la crestele munților și la firma noastră.

— Asta-i un golf tare la îndemână, zice el, după o vreme, și crâșma asta-i pusă numa' bine. Merge treaba, amice?

Tata i-a răspuns că nu, aveam foarte puțini clienți, din păcate.

— Ehe, atuncea, a zis el, aci e de mine. Auzi, amice, a strigat către bărbatul care împingea din greu roaba, vino-coace și urcă-mi cufăru' la etaj. O să rămân p-aici o vreme, a adăugat, că io mi-s un om simplu: nu-mi trebuie decât rom, costiță și ouă, și balconu' ăla de sus, să mă uit cum pleacă vasele. Cum să-mi zici? Păi să-mi zici „căpitane”. Aha, înțeleg eu unde bați... ia d-aici, a spus și a aruncat pe tejghea două sau trei monede de aur. Să-mi zici când i-oi găta, a zis apoi, cu o expresie la fel de firoasă ca a unui comandor.

Și, zău așa, chiar dacă avea hainele zdrențuite și vorbea ca un om simplu, nu avea nicidecum aerul unui om care să fi stat pe punte în fața catargului, ci părea mai degrabă un matelot sau un căpitan care era obișnuit să fie ascultat sau să lovească. Bărbatul care împingea roaba ne-a spus că oaspetele nostru venise cu diligența în dimineața

zilei precedente, la Royal George, că întrebuse ce hanuri erau de-a lungul coastei și, auzind că localul nostru se bucura de o reputație bună – presupun – și că nu era deloc aglomerat, îl alesese dintre toate pentru găzduire. Acestea au fost toate informațiile pe care le-am putut afla despre noul nostru musafir.

Era un om foarte tăcut. Cât era ziua de lungă, se tot plimba pe țarm și pe stâncile din zonă, cu ocheanul de aramă mereu la îndemână; seara stătea într-un colț al salonului, lângă foc, și sorbea dintr-un pahar cu rom și foarte puțină apă. De cele mai multe ori nu-ți răspundea când îl întrebai câte ceva, își ridica pur și simplu privirea firoasă către tine și pufnea pe nas, ca o alarmă de ceață, iar noi și cei care veneau pe la noi ne-am obișnuit să-l lăsăm în pace. În fiecare zi, când se întorcea din plimbare, ne întreba dacă trecuseră cumva pe drum niște marinari. La început, am crezut că întreba asta din dorința de a găsi oameni de același soi cu el, dar mai încolo am început să ne dăm seama că voia să se ferească de ei. Când am avut parte de un client din tagma navigatorilor (cum se întâmpla din când în când, căci eram chiar pe drumul de pe țarm, care ducea la Bristol), mereu îl cerceta de după perdeaua de la geamul ușii înainte să intre în salon și, de fiecare dată când omul respectiv era de față, bătrânul lup de mare era mereu cât se poate de tăcut. Eu unul înțelegeam foarte bine situația lui, căci, într-un fel, îi împărtășeam grijile. Într-o zi mă luase deoparte și îmi promisese câte un ban de argint de patru penny în prima zi a fiecărei luni dacă „stăteam cu ochii-n patru după un marinăr șchiop de un picior”. De cele mai multe ori, în prima zi a lunii mă duceam să-i cer simbria, iar el nu făcea decât să pufnească prelung la mine și să mă

întuiască cu privirea până ce-mi plecam ochii în pământ, dar până la sfârșitul săptămânii se îmbuna, îmi aducea banul și-mi spunea din nou „să fiu mereu cu ochii-n patru după marinarul fără un picior”

Nici nu cred că e nevoie să vă spun cât de des mă urmărea în vis acest personaj ciudat. În nopțile furtunoase, când vântul zgâlțâia casa din temelii și valurile mugeau în golf, împingându-se peste stânci, îl vedeam aieva, într-o mie de feluri, făcând tot atâtea fețe înspăimântătoare. Când avea piciorul tăiat de la genunchi, când direct de la șold, când era o creatură monstruoasă care mereu avusese un singur picior, și acesta îi pornea din mijlocul corpului. Cel mai crunt coșmar era să-l văd aieva sărind, gonind după mine, peste șanțuri și garduri. Așa că, una peste alta, închipuirile acestea îngrozitoare au plătit cu vârf și îndesat banul acela de patru penny pe care-l primeam la lună.

Și totuși, deși eram înspăimântat de gândul la marinarul acela cu un singur picior, față de toți ceilalți, eu mă temeam cel mai puțin de căpitan. Câteodată, se-ntâmpla să bea mai mult rom cu apă decât putea să ducă și atunci avea obiceiul să rămână în salon, îndeletnicindu-se cu cântecele lui marinărești, vechi și sălbatice, fără să ia în seamă pe careva; alteori comanda câte un rând pentru toți și îi obliga să-i asculte poveștile, tremurând ca varga, și să cânte în cor cu el. Nu de puține ori am auzit toată casa răsunând de-atâta „luu-hu-hu și o sticlă de rom”, cu toți mușterii cântând care mai de care, temându-se pentru viața lor și tot luându-se la întrecere cu vecinii, să nu cumva să fie muștrați. În accesele acestea, era cea mai tiranică persoană pe care mi-a fost dat vreodată să o văd: bătea cu pumnul în masă să se facă liniște deplină, se ridica tunător, în culmea

furiei, la orice întrebare, sau uneori tocmai pentru că nu i se adresa niciuna, așa că-și închipuia că cei prezenți nu-i ascultau istorisirea. Și nici nu lăsa pe nimeni să plece de la han până nu-l apuca somnul de la atâta băutură și pornea cu pași nesiguri către odaia lui.

Mai mult decât orice, poveștile lui erau cele care băgau spaimă în inimile oamenilor. Și erau niște istorisiri groaznice, credeți-mă – despre spânzurări, despre oameni obligați să sară de pe punte în mijlocul mării, despre furtuni, despre insulele din Marea Caraibilor și tot felul de isprăvi și locuri nebunești din coloniile spaniole din America. Din ce spunea el, își dusesese zilele printre unii dintre cei mai ticăloși oameni pe care Dumnezeu îi răbdase pe mările Lui, iar limbajul folosit în istorisirile sale băgă spaima în oamenii noștri simpli, de la țară, în aceeași măsură în care o făceau nelegiuirile descrise. Tata spunea mereu că afacerea noastră avea să-și găsească sfârșitul, căci n-avea să treacă mult și mușterii aveau să evite să ne mai treacă pragul doar ca să fie comandați și bruscați, iar la sfârșitul serii să se ducă la culcare cu inima cât un purice – dar eu, unul, chiar credeam că prezența lui ne făcea bine. Oamenilor le era frică, dar, când își aminteau mai târziu de asta, își dădeau seama că le cam plăcea – era o distracție pe cinste de la viața lor liniștită; ba chiar se formase un grup de tineri care spuneau că-l admiră pe oaspetele nostru, etichetându-l „un veritabil lup de mare” și „un adevărat vaporean cu experiență” și alte asemenea, declarând sus și tare că Anglia era temută pe întinsul mărilor tocmai datorită oamenilor ca el.

Adevărul era că, într-o privință, ne păgubea, căci rămase la noi săptămână după săptămână, lună după lună, astfel că toți banii plătiți la început se terminaseră de mult,

dar tata nu putu niciodată să-și sumețască vitejia suficient cât să insiste să primească și alții. Ori de câte ori aducea vorba de asta, căpitanul pufnea pe nas atât de puternic încât ai fi putut jura că mugise și îl țintuia cu o privire atât de fioroasă încât bietul tata încât acesta ieșea din încăpere. O dată l-am văzut cum își frângea mâinile după o asemenea muștrare și sunt convins că supărarea și spaima pe care le simțea mereu i-au grăbit în mare măsură sfârșitul tragic și timpuriu.

În tot timpul cât a stat la noi, căpitanul nu și-a schimbat nicidecum portul de zi cu zi, decât că a cumpărat o pereche de ciorapi de la un vânzător ambulant. Una din penele de la pălărie i se strâmbase și de-atunci o lăsase să atârne în voie, deși îl încurca foarte mult când bătea vântul. Îmi aduc aminte haina pe care o purta mereu și pe care și-o peticea singur în odaia lui, de ajunsese să fie petic lângă petic spre sfârșit. Nu scria nimănui, nici nu primea vreo misivă și nici nu vorbea cu altcineva în afară de restul oaspeților noștri – și cu aceștia doar când se ametea serios cu rom. Iar nimeni n-ar fi putut să se laude c-ar fi văzut cufărul acela mare pe care-l adusesese cu el cu capacul ridicat.

Nu s-a supărat decât o singură dată, către final, când deja bietul meu părinte pornise pe drumul cel fără de întoarcere care l-a luat în scurt timp de printre noi. Într-o zi, spre seară, doctorul Livesey a venit să verifice starea bolnavului, a îmbucut ce i-a pus mama în față pe post de cină și s-a instalat în salon, să-și savureze pipa până ce avea să i se aducă înapoi calul din cătun, căci la Amiralul Benbow nu aveam grajduri. M-am dus și eu după el și îmi aduc aminte că am observat contrastul dintre doctorul îngrijit și

luminos, cu peruca lui pudrată, albă ca zăpada, ochi negri și maniere plăcute și clientela noastră agitată, de la țară, dar, mai ales, față de sperietoarea aceea de ciori mare, greoaie și murdară care era piratul nostru, cum stătea acolo, pierdut în aburii romului, cu coatele sprijinite pe masă. Dintr-odată, acesta – căpitanul, adică – a început să-și intoneze veșnica melodie:

Cin'spe oameni pe cufărul mortului
lu-hu-hu și-o butelcă de rom!
Hai să bem și la dracu' cu restul –
Yu-hu-hu și-o butelcă de rom!

La început, trăisem cu impresia că acel „cufăr al mortului” era lădoaia aceea a lui, pe care o ținea în camera din față, la etaj, iar imaginea lui se tot împletise, în coșmarurile mele, cu cea a marinarului cu picior de lemn. Dar acum deja nu mai băgam în seamă cântecul cu pricina; dintre cei aflați în salon în seara aceea, doar doctorul Livesey nu-l mai auzise până atunci și, din câte am văzut, nu produse deloc o impresie favorabilă asupra lui, căci l-am văzut ridicându-și furios privirea pentru o clipă, după care își continuă discuția cu moș Taylor, grădinarul, despre un medicament nou pentru reumatism. Între timp, căpitanul se înveseli încet-încet de la propria melodie și, într-un final, bătu cu palma în masă într-un mod care, după cum știam cu toții, ordona o tăcere totală. Imediat, toată lumea tăcu chitic, mai puțin doctorul Livesey: acesta continuă să vorbească la fel de clar și de senin, trăgând vioi din pipă după aproape fiecare cuvânt. Căpitanul l-a fixat cu o căutătură întunecată ceva timp, a bătut din nou în masă, aruncând fulgere din

priviri și, în cele din urmă, s-a dezlănțuit cu o înjurătură teribilă, aproape șoptită, după care ordonă:

— Hei, liniște pe punte!

— Cu mine vorbești, domnule? întreabă doctorul, după care, când acesta îi spuse, cu o altă înjurătură, că așa era, adăugă: Eu unul nu am decât un singur lucru să vă spun, domnule, și anume că, dacă nu încetați să mai beți rom, lumea o să scape în scurt timp de un ticălos mizerabil!

Mânia bătrânului căpitan fu cumplită. Se ridică vijelios, scoase și desfăcu un briceag marinăresc, după care, ținându-l în mână, îl amenință pe doctor că avea să-l ținuiască de perete cu el.

Medicul nu făcu nici măcar o mișcare. Îi vorbi pe același ton ca și înainte, peste umăr și la fel de senin, destul de tare, astfel încât toți cei din cameră puteau auzi clar, dar perfect calm și netulburat:

— Dacă nu bagi briceagul acela în buzunar în secunda aceasta, îți jur, pe onoarea mea, că o să atârni în ștreang la următoarea sesiune a tribunalului.

Urmă o înfruntare din priviri, dar nu trecu mult și căpitanul se lăsă păgubaș, își retrase arma și se așeză din nou pe locul său, mormăind ca un dulău bătut.

— Iar acum, domnule, continuă doctorul, din moment ce acum știu că în circumscripția mea se află un individ ca dumneata, poți să fii sigur c-o să stau cu ochii-n patru, zi și noapte. Nu sunt numai doctor, să știi; sunt și judecător și, dacă aud vreo reclamație cât de mică la adresa dumitale, chit că e doar pentru purtare grosolană, ca în seara aceasta, o să iau măsuri temeinice să fii prins și alungat de aici. Și cu asta am încheiat subiectul.

Curând după aceea, sosi și servitorul cu calul doctorului Livesey, iar acesta plecă, însă căpitanul fu potolit în seara aceea, ca și în multe altele ce-au urmat.

Câinele Negru intră și iese din scenă

Nu la mult timp după aceea s-a petrecut primul dintre evenimentele misterioase care ne-au scăpat, în sfârșit, de căpitan, deși nu și de problemele lui – după cum o să și vedeți. Era o iarnă rece și grea, cu perioade lungi și dure de îngheț și era cum nu se poate mai clar că bietul meu părinte n-avea să mai apuce să vadă primăvara. Cu fiecare zi ce trecea, se simțea și mai slăbit, iar hanul a rămas pe mâna mamei și a mea, astfel că eram destul de ocupați și nu-i dădeam prea mare atenție nesuferitului nostru mușteriu.

Era o dimineață de ianuarie, foarte devreme – pe un ger de crăpau pietrele. Golful era acoperit de o promoroacă gri, valurile băteau încetișor la poalele stâncilor, iar soarele atârna încă greu peste orizont, atingând coamele dealurilor și abătându-și razele hăt-departe, spre larg. Căpitanul se trezise mai devreme decât de obicei și coborâse pe plajă, cu hangerul bălăngănindu-i-se pe sub poalele largi ale hainei sale albastre, cu ochéanul de alamă sub braț și pălăria așezată cam pe ceafă. Îmi aduc aminte cum, la plecare, a lăsat în urmă un fel de nor de fum format de respirația sa, iar ultimul sunet pe care l-am auzit din partea lui a fost chiar când a cotit pe lângă stânca mare, un pufnet puternic, ca și cum l-ar fi avut și acum în minte pe doctorul Livesey.

Ei bine, mama era sus, cu tata, iar eu tocmai așezam masa pentru micul dejun, pentru când avea să se întoarcă

oaspetele nostru, când am auzit ușa de la salon deschizându-se și intrând în han un bărbat pe care nu-l mai văzusem niciodată până atunci. Era o făptură palidă, cu obrazul ca de ceară, cu două degete lipsă de la mâna stângă și, deși purta și el hanger la brâu, nu părea a fi un luptător prea de soi. Eu eram mereu cu ochii în patru după marinari, fie ei cu un picior de lemn sau nu, și-mi aduc aminte că vederea acestuia m-a nedumerit oarecum. În mod clar, nu era un marinar tipic, dar avea ceva care te ducea cu gândul la traiul pe mare.

L-am întrebat cu ce l-aș putea servi, iar el a cerut niște rom; dar, chiar când să ies din cameră să-i aduc, s-a așezat la o masă și mi-a făcut semn să mă apropiu. Am rămas pe loc unde mă aflam, cu șervetul în mână.

— Vino-ncoace, băiețuș, mi-a zis. Vino mai aproape.

Am făcut un pas spre el.

— Asta e masa pentru amicul meu Bill? m-a întrebat apoi, cu un fel de rânet.

I-am spus că nu-l cunoșteam pe amicul dumnealui Bill și că așezasem masa pentru cineva care stătea la hanul nostru și căruia noi îi spuneam Căpitanul.

— Ehe, lu' amicul meu Bill sigur i-ați spune Căpitanul, chit că vă place sau nu. Are o tăietură pe-un obraz și e tare plăcut, mai ales la băutura, amicul ăsta al meu... Bill. Hai să zicem, așa, de distracție, că omul ăsta, Căpitanul tău, are o tăietură pe obraz – și o să adăugăm, dacă-ți place ție, că e chiar pe partea dreaptă. Așa, bună treabă! Ți-am zis eu. Acum, ia zi... amicul meu Bill e în hanul ăsta?

I-am răspuns că era plecat să se plimbe.

— În care parte, băiețuș? În ce direcție a plecat?

După ce i-am arătat stânca, i-am zis că, cel mai probabil, Căpitanul avea să se întoarcă și cam pe la ce oră, i-am mai răspuns la alte câteva întrebări.

— Aha, a spus el apoi, asta-o să fie cam la fel de bună ca un păhărel pentru amicu' meu Bill.

Când a rostit aceste cuvinte, expresia de pe fața lui nu mi-a părut a fi deloc plăcută, plus că aveam motivele mele să cred că străinul acesta se înșela, chiar și presupunând că vorbea serios. Dar mi-am zis că nu era treaba mea – și-apoi, era greu să știi ce să faci. Străinul se tot fățâia prin fața ușii hanului, tot aruncând câte o ocheadă pe după colț, ca un cotoi așteptând un șoricel. La un moment dat, am ieșit la drum, dar m-a strigat imediat să vin înapoi și, cum nu m-am mișcat suficient de repede cât să-i fiu pe plac, chipul acela ca de ceară i s-a schimonosit în mod teribil și mi-a poruncit să vin imediat cu o înjurătură care m-a făcut să tresar. Imediat ce m-am întors înăuntru, și-a reluat purtarea de dinainte, când împăunându-se, când luându-mă în zeflema; chiar m-a bătut pe umăr, spunându-mi că-s un flăcăiaș de ispravă și că îi eram chiar simpatic.

— Am și eu un băiat, mi-a zis, leit ca tine, și e mândria mea a mai mare. Dar ăl mai important lucru pentru flăcăi e disciplina, băiețuș – disciplina. Zău acum, dacă ai fi plecat pe mare cu Bill, n-ar fi fost nevoie să ți se spună de două ori un lucru – nu, nu. Bill n-a fost niciodată așa, și nici ăi de-au plecat pe mare cu el. Așa, și ăi' de vine încoace e chiar amicu' meu Bill, cu ocheanu' sub braț, să fie el sănătos, sigur că da. Iar tu și cu mine ne-ntoarcem mintenaș în salon, băiețuș, și ne așezăm după ușa, ca să-i facem lu' Bill o surpriză – să fie el sănătos, cum ziceam și-nainte.

Spunând acestea, străinul m-a tras cu el înapoi în salon și m-a pus în spatele lui, în colț, în așa fel că ușa deschisă ne ascundea pe amândoi. După cum vă puteți închipui, eram tare neliniștit și înfricoșat, ba chiar m-am speriat și mai tare când mi-am dat seama că și străinului îi era, în mod clar, teamă. Stând așa, și-a aranjat pulpana hainei în așa fel încât să poată duce mâna repede la mânerul hangerului și mișcă ușor lama în teacă, să o poată scoate ușor, plus că, tot timpul cât am stat în așteptare, tot înghițea în sec, de parcă ar fi avut, cum se zice, un nod în gât.

Într-un final, căpitanul intră în salon, trânti ușa în urma lui, fără să se uite-n stânga sau în dreapta, și traversă încăperea până la masa pe care-l aștepta gustarea de dimineață.

— Bill, rosti străinul, pe un glas care – mi s-a părut mie – încerca să pară îndrăzneț și puternic.

Căpitanul s-a întors repede, astfel încât să fie cu fața la noi; tot bronzul parcă i se dusesse de pe față, iar acum până și nasul parcă îi era vânăt – parcă dăduse ochii cu un strigoi, sau chiar cu Necuratul, ba chiar cu ceva mai îngrozitor de-atât, dacă așa ceva e cu putință și, pe cuvântul meu, mi-a fost milă de el, să-l văd arătând într-o clipită atât de bătrân și de neputincios.

— Hai, Bill, doar mă cunoști... sigur îți cunoști tovarășul de-altă dată, Bill, zise străinul.

Căpitanul scoase un fel de suspin.

— Câinele Negru! spuse.

— Cine altul? răspuse celălalt, simțindu-se parcă mai în largul său. Câinele Negru sigur, venit să-l vadă pe vechiul său camarad Billy, la Hanul Amiralul Benbow. Ah, Bill, Bill, am trecut prin multe, noi doi, de când mi-am

pierdut ghearele ăstea două, zise apoi, ridicându-și mâna mutilată.

— Ei, ascultă la mine, spuse Căpitanul, acum ai dat de mine... aicea mi-s – acu' spune: ce vrei cu mine?

— Așa ești tu, Bill, replică Dulăul Negru, ai pus degetul pe rană, Billy. O să beau un păhărel de rom de la băiețașu' acesta, aici de față, care mi-a intrat tare la suflet; și dup-aia o să ne așezăm la masă, dacă n-ai nimic împotriva, și vorbim pe față, ca niște vechi tovarăși de corabie.

Când m-am întors cu romul, cei doi se așezaseră deja de-o parte și de alta a mesei pe care se afla micul-dejun al căpitanului – Câinele Negru pe partea de lângă ușă, stând într-o dungă, astfel încât să țină un ochi către vechiul său camarad și pe celălalt, după cum mi se părea mie, pe o cale de retragere.

Mi-a zis să plec și să las ușa larg deschisă.

— Nu mă păcălești tu pe mine cu tras cu ochiul pe gaura cheii, băiețaș, spuse apoi, așa că i-am lăsat împreună și m-am retras în bar.

Mult timp – deși m-am străduit din răspuțeri să ascult – n-am reușit să aud altceva decât un mormăit nedeslușit, însă, într-un final, glasurile au început să devină mai puternice, așa că am putut să înțeleg câte un cuvânt-două, mare parte blesteme, din ce spunea căpitanul.

— Nu, nu, nu și cu asta basta! a exclamat la un moment dat. Și-apoi, din nou: Dacă-i vorba de atârnat în ștreang, atunci să atârne toți, eu așa zic.

Apoi, dintr-odată, se stârni o avalanșă bruscă de înjurături și alte zgomote – scaunul și masa au fost răsturnate, apoi urmară scrâșnete de fiare lovite unele de altele, după care se auzi un țipăt de durere și, o secundă mai